

opstillede Amtsraad og Indenrigsministeren som de overordnede Instantser i kommunale Sager. Hvad jeg imidlertid har afgjørende imod, aldeles afgjørende imod, er Bestemmelsen om de 5 Aar, og det forekommer mig, at vi derved i væsentlig Grad slaa Nytten af denne Paragraf ihjel. Den første Tanke, der paatrængte sig mig ved Læsningen af Forslaget, var den: Vi have 5 Aar fastsat for at faae Væresoprejsning; den største Lyb og Skjælm kan faae sine borgerlige Rettigheder tilbage, 5 Aar efter at han er bleven straffet, naar han ellers har ført en hæderlig Wandel i den Tid, og nu skulde det Samme gjælde overfor dem, der engang i sit Liv har nydt Fattighjælp, maaske kun en eneste Gang, medens Forsørgeren kan have været syg og Intet har kunnet tjene. Det staar der her i Forslagets § 3. Selv om det endogfaa er Hustru og Børn, der skulle have Hjælp blot til Føden, fanger man ham ind paa Fattigvæsenets Lister, og hvis han faa ikke betaler baade det og det til Kost og Pleie i Syghdomstilfælde — efter § 3 — tilbage, er han i alt Fald bunden i 5 Aar. Er det en Forbrydelse at være fattig, ubetinget, uden nogen nærmere Overveelse af, om det er Bedkommendes egen Brøde, at han er bleven fattig? Røre vi ved den Slags Ting, saa lad os røre mere principmæssigt ved dem, og lad os bryde gennem mod denne Tanke om Fattigdom og Forbrydelse som jævnfides. Jeg er ikke med paa den, ikke blot af Hensyn til selve Individet, men ogsaa af Hensyn til selve Fattigvæsenet. Thi jeg tror, at dette at faae Understøttelsen eftergivet, f. Ex. efter et Aars Forløb, vilde blive til Fordel, til stor Fordel for Fattigvæsenet. Som det nu staar, staar det slet; thi de Understøttede sige: Komme igjennem med den Hjælp, vi have faaet af Fattigvæsenet, og faae den betalt igjen, det kunne vi ikke. Sogneraadene give jo i Reglen ikke efter, skjøndt jeg tror for Resten, at nogle af dem ere komne efter det nu, men tidligere tog de næsten aldrig de Spørgsmaal op, det skal jeg imidlertid ikke komme nærmere ind paa. Saa sidde altsaa Folk der med Løkken om Halsen: Hvad kan det nytte? og naar det Ord „hvad kan det nytte“ trænger ind i et Menneskes Sjæl, saa er han færdig, saa bliver han der. Derfor faar da Fattigvæsenet dem at forsørge paa Grund af, at der mangler Regler for Eftergivelse om kort Tid, og af hvad Grund? Fordi det ikke har taget Hensyn til, at ogsaa pekuniært set er det den største Kapital at bevare Selvsjælken hos Individet. Lad dem sige: Kan Du holde Dig oven Vand, min Ven, 12 Maaneder, saa kalde vi det godt gjort efter din Stil-

ling, og saa skal Du blive fri for os. Større Forbrydelse er det ikke at være under Fattigvæsenet, end at det kan affønes i 12 Maaneder. Det er nu taget tilbage, og nu staa vi ved 2 Aar. I Fjor vare vi, saavidt jeg veed, enige om de 2 Aar; lad os saa slaa os derpaa. Det er haardt nok for min Følelse, men det er meget rimeligere og nyttigere baade for Individet og for Fattigvæsenet end de 5 Aar. Jeg vilde gjerne dertil have føiet Regler for Overveelser om Eftergivelsen. Jeg vilde sætte megen Pris paa, at der blev indført en Bestemmelse om, at der skal aarlig til en vis Tid af Kommunalbestyrelsen — det kan bestemmes administrativt gennem Amtsraadet — føres særskilt Bog over de levende Personer, der have faaet, men ikke fremdeles faae Fattigunderstøttelse, og at der skal være en Forpligtelse til at tage Spørgsmaalet om Eftergivelse for disse Personers Bedkommende under Overveelse til en bestemt Tid. I en bestemt Maaned af Aaret, f. Ex. Februar, den Tid, da Folkethingsvalglisterne og kommunale Lister udarbejdes, skal det pligtmæssigt efter Loven gjøres til Gjenstand for Overveelse i hver Kommunalbestyrelse i Landet. Det sker nu af og til, det kommer frem, naar det humane Sind dukker op, og det har, som jeg før har sagt, sin Betydning, naar det kommer frem saaledes. Baade for Fattig- og Skolevæsenets Bedkommende vilde vi ikke behøve Love, naar blot Kommunalbestyrelserne vilde benytte de Love, vi have, i den Mand, vi ønske det. Denne Dannelse og Humanisering af den offentlige Mening har en saa overordentlig Betydning, at det ikke bliver ørkesløs Tale, vi føre her, naar vi tale om den Slags Forhold, især naar der kommer Beslutning frem, og jeg paastaar, at gode Beslutninger, Udtryk for en fast Villie, vilde selv om de ikke blive til Lov, naar de blot udtrykke dette Things alvorlige Mening, mangfoldige Gange have mere Indflydelse end en astumpet Lov, og hvorfor? Fordi et Folkething, der handler saaledes og i Forstaelse med dem, der have sat os her, vil virke paa Sindene i Kommunalbestyrelserne, og saa er Tingen gaadene. Jeg tror ikke, at det let falder noget Amtsraad ind at nægte Hjælp af den frie Fattiges Kasse, ligesaa lidt som det falder en Skoledirektion eller et Amtsraad ind at nægte en Udvidelse af Skolevæsenet. Jeg kjender intet saadant Tilfælde, naar Forlangendet er stillet fornuftigt. Men naar vi fordre saa Lidt og stemme for det, saa indstrumpe vi med det samme Kommunalbestyrelsernes Sind. Vi skulle derfor ikke være hange for rent ud at tage Beslutningen i det Omfang, vi finde det rigtigt og